

	<p>СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ „АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО”</p> <p>Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) Спеціальність: 081 „Право” Рік навчання: <u>2-й</u>, семестри <u>3-й, 4-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>6 кредитів</u> Назва кафедри: <u>Менеджменту та права</u> Мова викладання: <u>українська</u></p>
Лектор курсу	д. ю. н., доц. Дем’янчук Юрій Вікторович
Контактна інформація лектора (e-mail)	Demyanchuk@vsau.vin.ua

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Адміністративне право» є обов’язковою компонентою ОПП.

Загальний обсяг дисципліни 180 год.: лекції – 46 год.; практичні заняття – 46 год., самостійна робота – 88 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, семінарські заняття, консультації. Підсумковий контроль – екзамен, залік.

ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Адміністративне право» належить до обов’язкової навчальної дисципліни, освітній компонент циклу професійної та практичної підготовки.

Пререквізити (базові знання необхідні для успішного опанування компетентностями). Базові знання з дисциплін «Основи права», «Конституційне право України», «Цивільне право», «Цивільний процес», «Кримінальне право», «Кримінальний процес», «Екологічне право», «Трудове право».

Постреквізити. Базис для опанування студентами навичок у сфері «Адміністративне право», «Адміністративне судочинство», «Міжнародне право».

ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Призначення навчальної дисципліни

«Адміністративне право»

Призначенням навчальної дисципліни «Адміністративне право» є розвиток у студентської молоді адміністративного мислення, а також закріплення необхідних юридичних знань з метою вирішення конкретних питань їхньої майбутньої практичної діяльності у сфері захисту прав та законних інтересів суб'єктів адміністративних правовідносин, забезпечення правопорядку в адміністративній сфері України.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Адміністративне право» є поглиблення студентами засвоєних при опануванні нормативних курсів «Адміністративне право», «Адміністративне судочинство» та інших дисциплін теоретичних і практичних знань щодо різнобічних аспектів юридичної відповідальності за адміністративні правопорушення як одного із інститутів екологічного права та законодавства, як засобу дотримання правових норм і вимог у галузі раціонального, екосистемного та екобалансовного використання природних ресурсів, охорони навколишнього природного середовища й забезпечення безпеки як обов'язкового елемента механізму правового регулювання суспільних відносин, а також як способу попередження завдання моральної шкоди, гарантування охорони і захисту екологічних прав та інтересів суб'єктів адміністративно-правових відносин. Навчальна дисципліна сприятиме формуванню у студентів вмінь і навичок самостійного вирішення практичних проблем, які виникають у процесі реалізації положень чинного законодавства про попередження, виявлення та кваліфікацію адміністративних правопорушень, притягнення винних до юридичної відповідальності з метою забезпечення адміністративного правопорядку.

Завдання вивчення дисципліни

Завданнями вивчення навчальної дисципліни «Адміністративне право» є:

1) формування у студентів належного рівня знань стосовно настання юридичної відповідальності за адміністративним законодавством України та ЄС, що відбувається у двох формах – позитивній (перспективній) і негативній (ретроспективній);

2) опанування студентами необхідних теоретичних положень щодо видів юридичної відповідальності в праві, особливостей правового регулювання адміністративної, кримінальної, цивільно-правової (майнової) і дисциплінарної відповідальності за порушення адміністративного законодавства, а також особливостей розгляду й вирішення адміністративно-правових спорів, а також врегулювання земельних й правових спорів шляхом медіації;

3) засвоєння сутності адміністративно-правових категорій, як-от: «деліктна відповідальність», «адміністративне правопорушення», «позитивна відповідальність в адміністративному праві», «правовий спір», «негативна (ретроспективна) юридична відповідальність за правопорушення», «моральна шкода» та ін.;

4) формування розуміння конкретного змісту норм адміністративного права;

5) поглиблення засвоєних знань щодо підстав виникнення, зміни і припинення правовідносин юридичної відповідальності, її об'єктивних і суб'єктивних ознак, змісту, особливостей притягнення винних в адміністративних правопорушеннях осіб до різних видів юридичної відповідальності й обчислення моральної шкоди;

6) удосконалення за допомогою засобів юридичної відповідальності за адміністративні правопорушення механізму забезпечення безпеки, раціонального використання, охорони й відтворення природних ресурсів і комплексів, охорони навколишнього природного середовища, забезпечення реалізації громадянами України своїх суб'єктивних прав, захисту інтересів юридичних осіб, територіальних громад і держави, забезпечення законності й правопорядку.

За результатами вивчення навчальної дисципліни «Адміністративне право» здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральними, загальними та фаховими компетентностями, зокрема:

Інтегральні компетентності (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі юридичної діяльності чи у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6. Навички використання інформаційних комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність працювати в команді.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК 15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 2. Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.

СК 8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

СК 11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК 12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

СК 14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

СК 16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздальгідь невідомих умов та обставин.

ПРН 2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.

ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

ПРН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.

ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.

ПРН 7. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали

ПРН 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин за визначеними джерелами.

ПРН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

ПРН 15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

ПРН 18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.

ПРН 21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

ПРН 23. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

План вивчення навчальної дисципліни

Назви атестацій і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Атестація 1. Загальна характеристика адміністративного права (ч. 1)												
Тема 1. Адміністративне право як галузь публічного права	18	4	4			10						
Тема 2. Адміністративно-правові норми та адміністративно-правові відносини	18	4	4			10						
Разом за атестацію 1	36	8	8			20						
Атестація 2. Загальна характеристика адміністративного права (ч. 2)												
Тема 3. Суб'єкти адміністративного права	19	4	5			10						
Тема 4. Форми та методи публічного адміністрування	19	4	5			10						
Разом за атестацію 2	38	8	10			20						
Атестація 3. Адміністративно-правове регулювання публічної служби (ч. 1)												
Тема 5. Забезпечення законності і дисципліни у публічному адмініструванні	26	7	7			12						
Тема 6. Адміністративна відповідальність	26	7	7			12						
Разом за атестацію 3	52	14	14			24						
Атестація 4. Адміністративно-правове регулювання публічної служби (ч. 2)												
Тема 7. Адміністративні послуги	27	8	7			12						
Тема 8. Правові засади публічної служби	27	8	7			12						
Разом за атестацію 4	54	16	14			24						
Усього годин	180	46	46			88						

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота студента організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання (гугл-презентації).

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виносяться на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

№	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до лекційних та практичних занять	30	щотижнево	Усне та письмове опитування, тестовий контроль, обговорення проблемних питань, вирішення ситуаційних задач
2	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	30	щотижнево	Усне та письмове опитування, обговорення проблемних питань
3	Індивідуальні творчі завдання	14	1 раз	Захист індивідуального завдання, обговорення, виступ з презентацією
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	14	2 рази	Усне та письмове опитування, тестування у системі СОКРАТ, Moodle
Разом		88		

Список основної та додаткової літератури

Основна:

1. Адміністративне право України (загальна частина): навчальний посібник / О.І. Остапенко, М.В. Ковалів, С.С. Єсімов, Л.С. Гулак., Н.Я. Отчак, Л.О. Остапенко. Львів: НУ «Львівська політехніка», 2019. 504 с.

2. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.

3. Курс адміністративного права України: підручник / за ред. О.В. Кузьменко. 3-те вид., допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 904 с.

4. Адміністративне право: навч. посіб. / В.В. Баштанник, І.Д. Шумляєва. 2-е вид., переробл. і доповн. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2018. 200 с.

5. Адміністративне право : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / [Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, В. В. Зуй та ін.]. Вид. 6-те, допов. та перероб. З опорою на законодавство станом на 1 квіт. 2021 р. Харків: Право, 2021. 196 с.

6. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.; за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.

7. Медяник В.А. Організаційно-правові засади державної соціальної політики в Україні: монографія. Запоріжжя: ВД «Гельветика», 2021. 406 с.

8. Єрмак О.О. Адміністративно-правовий статус державного службовця в системі правоохоронних органів: монографія. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 290 с.
9. Мілієнко О.А. Застосування адміністративних актів як інструментів публічного управління: теоретичний, нормативний та праксеологічний аспекти: монографія. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2021. 518 с.
10. Зубко Г.Ю. Державна інфраструктурна політика України: адміністративно-правові засади регулювання: монографія. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 412 с.
11. Подзігун Г.В. Публічне адміністрування у сфері цифрової трансформації України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Запоріжжя, 2021. 196 с.
12. Замрига А. В. Адміністративно-правове забезпечення господарської діяльності в Україні. Теорія і практика: монографія. Херсон: «ОЛДІ-ПЛЮС», 2020. 374 с.
13. Попова Л.М. Адміністративно-правові засади контролю в сфері підприємницької діяльності: монографія. Харків: Майдан, 2018. 544 с.
14. Черній В.Д. Адміністративно-правове регулювання функціонування системи органів місцевого самоврядування в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Запоріжжя, 2021. 228 с.
15. Маслова А.Б. Органи, що реалізують державну митну політику, як складова системи публічного адміністрування: організаційно-правові аспекти реформування: монографія. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 388 с.
16. Губанов О.О. Юридична відповідальність публічних службовців як інститут службового права України: монографія. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 386 с.
17. Губанов О.О. Юридична відповідальність публічних службовців як інститут службового права України: монографія. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 386 с.
18. Іванова Г.С. Сучасний стан і перспективи розвитку адміністративно-правового регулювання в агропромисловому комплексі України: монографія. Харків: Право, 2020. 352 с.
19. Бойко О.В. Гарантії забезпечення законності надання публічних послуг в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Запоріжжя, 2020. 231 с.
20. Євдокимов П.В. Адміністративно-правове регулювання реалізації кадрового забезпечення в органах публічної адміністрації в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Запоріжжя, 2020. 237 с..

Додаткова:

1. Gathii James Thuo. Africa. The Oxford Handbook of the History of International Law; ed. Bardo Fassbender, Anne Peters. 2012. DOI: 10.1093/law/9780199599752.003.0018
2. Gerrit W. Gong. The Standard of «Civilization» in International Society. Oxford University Press, 1984. 267 p.
3. Peñas Esteban Fr. J. Standard of civilization: The history of international relations. Relacione Internacionales. 2019. № 40. P. 171–195.
4. Koskenniemi M. The Gentle Civilizer of Nations: The Rise and Fall of International Law, 1870–1960. Cambridge : Cambridge University Press, 2001. 569 p.
5. Rutkowski and Others v. Poland. № 72287/10. 7 July 2015. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58920>

6. Kuijer M. The Right to a Fair Trial and the Council of Europe's Efforts to Ensure Effective Remedies on a Domestic Level for Excessively Lengthy Proceedings. *Human Rights Law Review* 13(4): 777–794. URL: https://www.ejtn.eu/Documents/About%20EJTN/Independent%20Seminars/Human%20Rights%20BCN%20229%20April%202014/KUIJER_Fair_Trial_Lengthy_Proc_CoE_2013.pdf
7. Басенко Р.О., Шаравара Р.І., Аванесян Г.М. Теоретико-правові засади гармонізації законодавства України та Європейського союзу. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. №3. С. 241-244.
8. Бехруз Х. Сравнительное международное право – актуальное направление правовых исследований. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»* : зб. наук. пр. Одеса, 2015. Т. 16. С. 51–60.
9. Гуцова О.С., Яковюк І.В. Екологічна дипломатія Європейського Союзу. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. №5. С. 634-637.
10. Діяльність міжнародних органів щодо забезпечення міжнародно правової відповідальності в публічному праві : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Дніпро, 25 жовтня 2019. Дніпро. 2019. 105 с.
11. Коверзнев М.С. Відповідальність у міжнародному праві. *Альманах міжнародного права*. 2017. № 13. С. 49–56.
12. Курбанов А. Ф. Международное региональное право: вопросы теории и практики : монографія. Баку : Елм, 2016. 280 с.
13. Кухарчук О.В., Ткаченко Р.О., Сенаторова О.А. Відповідальність держав у міжнародному праві. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. №5. С. 646-648.
14. Мохд Н. Міжнародне публічне право: фрагментація та регіоналізація. *Інтернаука. Серія: Юридичні науки*. 2021. № 6. С. 83–88. URL: <https://www.interpauka.com/uploads/public/16266952799562.pdf>
15. Мережко А. А. В каком смысле мы можем говорить о сравнительном международном праве? URL: <https://www.academia.edu/>
16. Тараненко М.М., Царик О.В., Дмитрієнко К.О. Договори та їх вплив на міжнародні відносини. *Сучасні проблеми міжнародного права*. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. №3. С. 260-264
17. Шукюров Т.Ю. Консультативна юрисдикція Європейського суду з прав людини відповідно до протоколу 16 до Європейської конвенції з прав людини: перспективи її подальшого розвитку. *Часопис Київського університету права*. 2021. №4. С. 194-199.
18. Чулінда Л.І., Красницька А.В. Сучасні проблема офіційного тексту міжнародних договорів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. №1. С. 331-334.

Інформаційні ресурси

- <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
<http://kmu.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.
<http://ccu.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України.
<http://president.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Президента України.
<http://www.nau.ua> Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».
<http://www.osvita.org.ua/> - Освітній портал
<http://student.pp.ua/load> - Студентський портал України.

Контроль і оцінка результатів навчання

Розподіл балів між формами організації навчального процесу і видами контрольних заходів: поточний контроль – загальна відповідність заявленим компетентностям за результатами лекційних, практичних занять та самостійної роботи – 50 балів (усний контроль: опитування, бесіди, доповіді, повідомлення на задану тему та ін., індивідуальні завдання, розв’язування ситуаційних вправ та ін.); рубіжний контроль (колоквіум у формі тестування) – 10 балів; за показниками наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності – 10 балів, підсумковий контроль, (екзамен у тестовій формі, залік у тестовій формі) – 30 балів. Разом: 100 балів.

Якщо здобувач протягом семестру за підсумками поточного та рубіжного контролів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він до іспиту не допускається. Крім того, обов’язковим при мінімальній кількості балів за підсумками поточного та рубіжного контролів є виконання студентом додаткового завдання з метою добору балів для допущення до підсумкового контролю.

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	5
2	Участь у роботі на практичних заняттях	15
3	Виконання самостійної роботи	10
	Всього за атестацію 1	30
Атестація 2		
6	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	5
7	Участь у роботі на практичних заняттях	15
8	Виконання самостійної роботи	10
	Всього за атестацію 2	30
	Індивідуальні та групові творчі завдання (виконання презентації за заданою проблемною тематикою, виконання макетів, виступ на наукових конференціях)	10
	Підсумкове тестування (екзамен, залік)	30
	Разом	100
	Вид навчальної діяльності	Бали

Шкала оцінки знань здобувача

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	
60-65	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Участь у дискусіях на лекційних та практичних заняттях, виконання контрольних робіт, індивідуальні та групові творчі завдання, тестування	Критерії оцінювання
90-100%	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
73-89%	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
55-72%	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
35-54%	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
15-34%	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0-15%	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.